

LÍNIES ESTRATÈGIQUES

UNA NOVA ACCIÓ EXTERIOR PER A CATALUNYA

 **GOVERN ALTERNATIU
DE CATALUNYA**

Transparència, Govern Obert i Mitjans Audiovisuais

Ferran Pedret (coordinació grup de treball: Laura Ballarín)

3 de març de 2023

CONTINGUT

INTRODUCCIÓ.....	4
MARC NORMATIU.....	5
Les lleis d'acció exterior.....	5
Les lleis de cooperació al desenvolupament.....	7
Les lleis de les comunitats a l'exterior.....	8
GESTIÓ DEL GOVERN EN L'ÀMBIT DE L'ACCIÓ EXTERIOR.....	10
POLÍTQUES DE COOPERACIÓ I AJUDA OFICIAL AL DESENVOLUPAMENT	13
Evolució dels pressupostos en cooperació i el compromís pendent del 0,7	13
EIXOS DE L'ACCIÓ EXTERIOR DEL GOVERN DE LA GENERALITAT	16
Principis de l'acció exterior.....	16
Concertació entre actors i lleialtat institucional.....	16
Consens i expressió de la pluralitat del país	17
Eficàcia i transparència	17
Compromisos.....	18
Compromís amb les agendes globals.....	18
Compromís amb la construcció europea	18
Compromís amb la cooperació i la solidaritat	19
Compromís amb la projecció internacional de Catalunya.....	19
MESURES PER A L'ACCIÓ EXTERIOR DE CATALUNYA	21
1. Refermar la vocació europea de Catalunya	21
2. Reordenar la presència del Govern de la Generalitat a l'exterior	22
3. Una Catalunya activa al món	24
4. Una cooperació al desenvolupament reforçada.....	25
5. Un nou impuls a l'Euroregió i la cooperació transfronterera	27
6. Promoció i projecció per enfortir la nostra economia	28
7. La cultura com a eix de l'acció exterior	28

8.	Intensificar la projecció internacional de Catalunya	29
9.	Actuacions en favor dels Catalans a l'exterior i retornats	30
10.	Reforçar el rol del Parlament	31
11.	Avançar en la consolidació de les polítiques de pau.....	32

INTRODUCCIÓ

Al llarg dels anys, les comunitats autònomes han anat desenvolupant, amb diferent intensitat, actuacions que han suposat una projecció exterior de la seva activitat política sota les previsions estatutàries i la jurisprudència constitucional consolidada. L'activitat del Govern de la Generalitat en aquest àmbit ha estat qüestionada en els darrers temps donat l'ús partidista i en pro de la causa política independentista que han dut a terme els partits independentistes al Govern.

Per tal de passar pàgina a aquesta situació, necessitem impulsar un nou Pla d'acció exterior i de relacions amb la Unió Europea de Catalunya que tingui com a objectiu definir unes noves línies estratègiques d'actuació del Govern en matèria exterior. Un full de ruta que alineï l'actuació del Govern de la Generalitat amb l'agenda ciutadana, al servei de les seves necessitats i la prosperitat del conjunt de la societat, i també amb l'agenda internacional tenint com a guia les principals referències d'actuació internacionals: l'Agenda 2030 per al Desenvolupament Sostenible, l'Acord de París sobre el Canvi Climàtic o la Nova Agenda Urbana. Unes fites que requereixen els esforços conjunts dels Estats i les societats, i han de ser objecte d'implementació a tots els nivells polítics.

La pandèmia de la covid-19, la invasió russa a Ucraïna i les seves conseqüències estan posant en joc l'equilibri mundial tal com el coneixíem. Ens trobem davant d'un món més fragmentat, però amb una interdependència global cada cop més forta, en un context d'inestabilitat geopolítica i d'incerteses que afecten la nostra seguretat. És cert que l'apertura internacional ens ha portat progrés econòmic i social, però també és cert que la globalització ha generat dependències estratègiques de la Unió Europea amb tercers països que, en els darrers temps, s'han convertit en un risc seriós al benestar de la ciutadania. Cal cooperar en tot allò que puguem i mantenir l'aposta pel multilateralisme, però ser autònoms en tot allò que sigui necessari.

La desigualtat social dins dels països està augmentant fruit de la inflació, el preu de l'energia o la crisi de subministraments, i a més, estem patint les conseqüències del canvi climàtic, un dels majors reptes que tenim ja no com a catalans i catalanes sinó com a humanitat. D'una altra banda, la pandèmia ha accelerat la transformació digital de les nostres societats i ha posat en relleu la importància de les tecnologies digitals per augmentar la innovació i la productivitat de la nostra economia. Necessitem fomentar una transició ecològica i digital cap a un món més sostenible, habitable, resilient i verd, que ens permeti tenir un paper predominant en la diplomàcia climàtica i en la defensa de la biodiversitat i la promoció de la salut global. Necessitem posar en marxa mesures per superar la crisi energètica i reduir la dependència dels combustibles fòssils, també com a forma de garantir l'autonomia estratègica del continent invertint en energies renovables i l'hidrogen. I necessitem també reforçar el lideratge tecnològic i recuperar capacitats industrials estratègiques d'Europa.

MARC NORMATIU

Des dels anys vuitanta, Catalunya té una llarga trajectòria de projecció internacional, no només europea, que ha anat desenvolupant-se en diferents etapes, amb l'aval del Tribunal Constitucional en nombroses ocasions.

Amb aquesta cobertura constitucional i atenent l'existència d'una pràctica estesa també a altres comunitats autònomes, l'Estatut d'Autonomia de Catalunya (EAC) de 2006 recull àmpliament l'activitat exterior de la Generalitat al títol V sota dos clars principis, com són el fet que les comunitats autònomes són Estat i el de la mútua lleialtat institucional, consolidant i desenvolupament plenament l'acció exterior. Cal recordar, també, que la Sentència del Tribunal Constitucional 31/2010, de 28 de juny, que va resoldre el recurs d'inconstitucionalitat interposat contra l'Estatut català, desestima íntegrament la impugnació de tots els articles del títol V de l'Estatut i ratifica les competències de la Generalitat en matèria d'acció exterior i Unió Europea, sempre que es respecti la competència atribuïda a l'Estat per l'article 149.1.3 de la Constitució espanyola (CE).

LES LLEIS D'ACCIÓ EXTERIOR

D'una altra banda, cal tenir en compte dues lleis aprovades el 2014 en l'àmbit estatal: la Llei 2/2014, de 25 de març, de l'acció i del servei exterior de l'Estat, que representa un intent innovador i necessari d'establir en una norma estatal l'actuació exterior de les administracions espanyoles de manera integral, excepte en matèria de tractats i acords internacionals, que va ser objecte de la posterior Llei 25/2014, de 27 de novembre, sobre tractats i acords internacionals.

En concret, la Llei 2/2014, de l'acció i del servei exterior de l'Estat reconeix de manera explícita les comunitats autònomes com a subjectes de l'acció exterior de l'Estat. També estableix l'obligació de les comunitats autònomes d'informar el Ministeri d'Afers Exteriors i de Cooperació de les propostes d'actuacions amb projecció exterior i de les propostes de viatges, visites, intercanvis i actuacions dels presidents i membres dels seus consells de govern fora de l'àmbit de la Unió Europa; l'obligació d'informar prèviament el Govern d'Espanya de l'establiment d'oficines per a la promoció exterior de les comunitats autònomes; o la subjecció a un informe previ del Ministeri d'Afers Exteriors i de Cooperació en relació amb els acords internacionals administratius i els no normatius que pretenguin celebrar les comunitats autònomes. Igualment, el Ministeri d'Afers Exteriors i de Cooperació ha de facilitar informació i suport a les comunitats autònomes per a la seva projecció exterior; el Govern d'Espanya ha d'informar «de les seves iniciatives i propostes a les comunitats autònomes quan afectin les seves competències, i aquelles podran sol·licitar dels òrgans del Servei Exterior de l'Estat el suport necessari a les iniciatives autonòmiques en l'àmbit de les seves competències», entre altres qüestions.

A més, la Llei 2/2014, de l'acció i del servei exterior de l'Estat insisteix en la necessitat d'una acció exterior coordinada. Així, entre els principis rectors que consagra la Llei destaquen la «unitat d'acció a l'exterior» i la «lleialtat institucional, coordinació i cooperació». La Llei també aborda la necessitat de planificació de l'acció exterior i, de manera específica, introdueix l'Estratègia d'Acció Exterior com a instrument de planificació, que pot comptar amb una limitada participació, a títol de proposta, de les comunitats autònomes. En aquest sentí, l'*Estratègia d'Acció Exterior 2021-2024*¹ del Govern espanyol assenyala la voluntat de fomentar el diàleg i la coordinació amb les comunitats autònomes a través de diferents mecanismes, ja sigui donant més pes a les qüestions internacionals a les conferències sectorials o amb la posada en marxa de mecanismes de consulta regular, com ja passa amb la Conferència pels Assumptes Relacionats amb la Unió Europea (CARUE) en els assumptes relacionats amb la UE o la Comissió Interterritorial de Cooperació al Desenvolupament.

Pel que fa a la Llei 25/2014, sobre tractats i acords internacionals, es regula la participació de les comunitats autònomes en la celebració de tractats internacionals, amb el mateix esperit que l'EAC, però concretant clarament les obligacions del Govern d'Espanya.

Per la seva banda, la Llei 16/2014, de 4 de desembre, d'acció exterior i de relacions amb la Unió Europea, la primera llei autonòmica en aquesta matèria, desenvolupa les previsions estatutàries configurant l'acció exterior com un àmbit d'actuació de la Generalitat de Catalunya. Val la pena destacar que la llei catalana també recull com un dels seus principis rectors, reproduint parcialment el que disposa l'article 3.1 EAC, el de la «lleialtat institucional mútua i la recerca de sinergies amb el Govern espanyol i la resta d'administracions públiques».

Pel que fa als instruments de planificació, i com passa a la llei estatal, la llei disposa l'elaboració d'un Pla estratègic d'acció exterior i de relacions amb la Unió Europea que el Govern ha d'aprovar amb una periodicitat quadriennal ordenant sectorialment, geogràficament i institucionalment les prioritats i els objectius a mitjà termini de l'acció exterior de Catalunya. Es tracta d'un aspecte rellevant que dona continuïtat a la innovació que va significar, el 2010, el *Pla d'Acció Exterior 2010-2015*², adoptat pel govern del president Montilla. Cal assenyalar també que el darrer Pla estratègic d'acció exterior i de relacions amb la Unió Europea 2019-2022³ encara no compta amb un document de balanç per part del Govern de la Generalitat. En aquest període, el Departament d'Acció Exterior ha tingut cinc titulars diferents, amb els canvis en l'organigrama corresponents, circumstància que sens dubte ha afectat la implementació tant del Pla estratègic esmentat, com dels plans específics que s'hi contemplen.

A més, la llei crea la Comissió Interdepartamental d'Acció Exterior i de Relacions amb la Unió Europea com a òrgan col·legiat de coordinació de l'actuació dels departaments del Govern en

¹ https://www.lamoncloa.gob.es/consejodeministros/resumenes/Documents/2021/270421-estrategia_de_accion_exterior_2021-2024.pdf

² <https://exteriors.gencat.cat/web/.content/saeue/pla-accio-exterior/2010-2015/paeue-10-15-ca.pdf>

³ <https://exteriors.gencat.cat/web/.content/saeue/pla-accio-exterior/2019-2022/paeue-19-22-ca.pdf>

aquest àmbit, així com el Consell d'Acció Exterior i de Relacions amb la Unió Europea, com a òrgan assessor, consultiu i de participació externa.

D'una altra banda, la Llei 16/2014, de 4 de desembre, d'acció exterior i de relacions amb la Unió Europea aborda la representació de la Generalitat a l'exterior, integrada per delegacions del Govern a l'exterior i davant la Unió Europea i per les oficines sectorials del Govern a l'exterior, ja regulada per Decret el 2008⁴. Val a dir que, amb posterioritat, el Govern ha anat aprovant diversos reglaments sobre la xarxa de delegacions del Govern a l'exterior.

Cal assenyalar que alguns preceptes de la Llei 16/2014, de 4 de desembre, d'acció exterior i de relacions amb la Unió Europea han estat declarats inconstitucionals⁵, per exemple, en relació amb l'atribució al síndic de la condició d'Autoritat Catalana per a la Prevenció de la Tortura i altres tractes o penes Cruels, Inhumans o Degradants a l'empara del Protocol facultatiu de la Convenció de les Nacions Unides contra la Tortura i Altres Tractes o Penes Cruels, Inhumanes o Degradants. Tanmateix, és des de l'oficina del síndic de greuges que s'emeten els informes anuals del Mecanisme Català de Prevenció de la Tortura i Altres Tractes Degradants, que es lliuren i debaten al Parlament, presentats per la persona titular de la Sindicatura.

LES LLEIS DE COOPERACIÓ AL DESENVOLUPAMENT

En matèria de cooperació, la Llei estatal 23/1998, de 7 de juliol, de cooperació internacional al desenvolupament, reconeixia en el seu preàmbul la realitat i contribució de la cooperació de les comunitats autònomes i dels municipis, i clarificava el marc jurídic deixant marge al desenvolupament de la legislació autonòmica. Així, uns anys més tard, s'aprovava al Parlament de Catalunya, per unanimitat, la Llei 26/2001, de 31 de desembre, de cooperació al desenvolupament⁶, que va ser alhora el reflex d'una demanda social i un consens polític. I, un any més tard, es creava l'Agència Catalana de Cooperació al Desenvolupament, organisme responsable d'executar i gestionar la política de cooperació al desenvolupament, a través de la Llei 31/2002, de 30 de desembre, de mesures fiscals i administratives. El febrer de 2003, s'aprovava també el primer Pla director de cooperació al desenvolupament 2003-2006⁷.

Igualment, cal destacar la recent aprovació de la Llei 1/2023, de 20 de febrer, de cooperació al desenvolupament sostenible i solidaritat global, amb un amplíssim suport parlamentari, que

⁴ Decret 42/2008, de 4 de març, pel qual es regula la coordinació executiva de l'acció exterior del Govern de la Generalitat.

⁵ STC 46/2015 i STC 228/2016.

⁶ Ha estat modificada puntualment en tres ocasions: Llei 7/2011, del 27 de juliol, de mesures fiscals i financeres, Llei 5/2020, del 29 d'abril, de mesures fiscals, financeres, administratives i del sector públic i de creació de l'impost sobre les instal·lacions que incideixen en el medi ambient, i Llei 2/2021, del 29 de desembre, de mesures fiscals, financeres, administratives i del sector públic.

⁷ https://cooperaciocatalana.gencat.cat/web/.content/continguts/02dgcd/PlaDirector/AnysAnteriors/20030101_PlaDirectorCooperacio20032006.pdf

ve a substituir la llei de 1998 i presenta novetats destacables. D'una banda, s'alinea amb l'Agenda 2030 i els Objectius de Desenvolupament Sostenible de les Nacions Unides i l'Acord de París contra el canvi climàtic. D'una altra banda, la llei preveu la reforma de l'AECID, l'aprovació d'un nou Estatut de les persones cooperants, introduint-hi millores en les condicions laborals, i la regulació del nou Fons espanyol de Desenvolupament Sostenible, que s'encarregarà de la cooperació financera. A més, la llei contempla l'obligació de destinar almenys el 10% de l'AOD a l'acció humanitària.

Val la pena subratllar també que la llei reconeix la cooperació descentralitzada com una de les senyes d'identitat i fortalesa de la Cooperació Espanyola, reconeixent-ne les capacitats, l'aportació i el valor diferencial com a expressió plural i solidària, i com a via de participació en el sistema de totes les administracions i la societat. En aquest sentit, la nova llei enforteix la governança del sistema amb la millora dels instruments de coordinació, concertació i col·laboració entre actors, tot respectant els diferents Estatuts i lleis autonòmiques en la matèria, en una aposta per reforçar el paper de la cooperació descentralitzada. A més, preveu la participació de les comunitats autònomes en programes de cooperació delegada de la UE, en els termes establerts per la legislació comunitària i de manera consensuada amb l'Estat, i d'altres organismes multilaterals. Igualment, es preveu la reforma de la normativa de subvencions en matèria de cooperació descentralitzada per tal d'incrementar-ne la transparència, i s'estableix també l'Oficina d'avaluació de la cooperació espanyola per tal de dur a terme tasques de seguiment del compliment d'allò planificat als plans directors.

Per últim, cal mencionar la Llei 21/2003, de 4 de juliol, de foment de la pau, que té per objecte establir les actuacions que han de dur a terme la Generalitat i els ens locals per tal de promoure la cultura de la pau, el diàleg intercultural i interreligiós, així com l'educació en els valors de la convivència, el diàleg i la resolució de conflictes.

LES LLEIS DE LES COMUNITATS A L'EXTERIOR

D'una altra banda, hem de tenir en compte la Llei 40/2006, de 14 de desembre, de l'Estatut de la ciutadania espanyola a l'exterior, aprovada per unanimitat a les Corts. Un text que reconeix, entre altres qüestions, els drets d'aquest col·lectiu en matèria sanitària i social. En l'àmbit català, cal també mencionar la Llei 8/2017, de la comunitat catalana a l'exterior, que va substituir la Llei 18/1996, que havia quedat desfasada, fent un pas positiu en el reconeixement dels catalans i catalanes residents a l'exterior com a destinataris de les polítiques públiques de la Generalitat, i, per tant, com a subjectes de drets i deures en els àmbits en què la Generalitat té competències.

Entre altres qüestions, la llei fixa una política integral adreçada a l'abordatge del fet emigratori, que inclou el dret d'accés de programes i prestacions adreçades a la gent gran, a joves i infants, així com a col·lectius que es troben en una situació de vulnerabilitat, i, per tant, a rebre el suport necessari de l'Administració per viure amb dignitat; també recull el dret

d'accés a les promocions públiques d'habitatge, als serveis sanitaris en les seves estades temporals a Catalunya, a facilitar l'accés a l'ensenyament en català, etc.

En aquest àmbit, cal destacar també l'aprovació de la Llei Orgànica 12/2022, de 30 de setembre, de reforma de la Llei Orgànica 5/1985, de 19 de juny, del règim electoral general, per a la regulació de l'exercici del vot dels espanyols que viuen a l'estranger, que suposa la supressió del vot pregat, és a dir, elimina el requisit d'haver de sol·licitar el dret de vot als espanyols residents a l'estranger. A més, s'introdueixen altres mesures per tal d'assegurar que els votants espanyols a l'estranger reben a temps la seva documentació electoral i disposen de terminis més amplis per exercir el seu dret electoral, assegurant també que els seus vots són efectivament tinguts en compte en el procés electoral.

GESTIÓ DEL GOVERN EN L'ÀMBIT DE L'ACCIÓ EXTERIOR

El Govern d'Artur Mas de 2010 s'inicia en un context clar pel que fa al marc competencial de la Generalitat en matèria europea i internacional, un cop coneguda la sentència del TC. Ens trobem davant d'un sistema on es fa necessari compaginar la unitat en l'acció exterior de l'Estat i el respecte a les competències de Catalunya: quelcom que només és possible des de la lleialtat institucional mútua.

Malgrat aquesta necessitat, els darrers deu anys, la gestió de l'acció exterior del govern de la Generalitat ha estat centrada en el que l'independentisme ha anomenat "*la internacionalització del procés*", una acció d'agitació i propaganda continuada en el temps, amb l'objectiu de predisposar l'opinió pública europea i internacional a favor de la causa de la secessió de Catalunya i de cercar aliats en diferents Estats de la comunitat internacional.

Avui en dia podem afirmar que aquesta estratègia ha estat un fracàs, donat que ni la Comissió, ni el Parlament Europeu, ni cap govern van reconèixer la declaració unilateral d'independència, i les grans autoritats mundials i europees van reiterar el seu suport a la integritat territorial d'Espanya. És més, el caràcter poc clar d'alguns contactes establerts per la presidència de la Generalitat i el seu entorn més immediat amb suposats emissaris de potències estrangeres que fa temps que cerquen desestabilitzar la Unió Europea, així com el canvi de rumb per part del nou govern de coalició a Espanya respecte a la manera d'abordar la situació política a Catalunya, han acabat de reblar el clau del fracàs de l'estratègia de l'acció exterior independentista.

La instrumentalització de l'acció exterior va començar ja amb el primer Govern d'Artur Mas, i arriba fins avui. L'estratègia del Govern passava per un rebuig a avançar pels camins més consolidats, i un esforç per fer-ho en aquells aspectes més conflictius en relació amb l'Estat. Amb la desaparició el 2010 de la Secretaria per a la UE, els afers europeus es van convertir en una qüestió secundària, amb canvis continus d'adscripció orgànica i de lideratge. Va passar el mateix amb la cooperació territorial europea, que es considerava "regional", i per tant impròpia. Tampoc hi va haver una estratègia clara en les relacions institucionalitzades amb l'espai euromediterrani i les organitzacions internacionals, regionals i, significadament, malgrat que té seu a Barcelona, tampoc amb la Unió Per la Mediterrània.

En canvi, es van privilegiar les qüestions més carregades de simbolisme —delegacions, relacions amb organismes multilaterals, relacions amb altres Estats...—; i es va crear —amb grans dificultats— un departament responsable, entre altres matèries, de l'acció exterior; i és en aquest moment quan es va aprovar la Llei 16/2014, d'acció exterior i de relacions amb la Unió Europea amb l'objectiu, gens dissimulat, d'afegir gruix a aquest àmbit i de bastir progressivament una "estructura d'estat".

Tanmateix, els resultats no són bons: primer, Catalunya no pot evitar passar a formar part dels nous problemes de la UE —amb els populismes, la regressió antidemocràtica, etc.—. Segon,

la desconexió de la política real, la pèrdua de les aliances naturals, dels espais d'informació que s'havien alimentat fan que l'acció catalana a la UE i arreu perdi bona part de l'eficàcia i del prestigi que havia construït.

A això s'hi sumen els canvis organitzatius i orgànics continus, que s'afegeixen a la inestabilitat del Govern; les tensions amb l'Estat i la vigilància del govern del PP, amb el recurs continu al TC; i l'intent de reforçar els afers exteriors, centralitzant-los en el departament i la Secretaria d'Acció Exterior, generant conflictes innecessaris amb la resta de departaments — especialment quan són d'altres colors polítics—, creant noves burocràcies sense cap connexió amb les necessitats de la societat catalana que podrien ser articulades per una política d'acció exterior coherent, i amb una direcció de serveis inexperta i atemorida davant possibles il·legalitats. El resultat és que el «sistema» de l'acció exterior catalana s'ha fet cada cop més complex i bigarrat, amb una tendència a barrejar objectius i instruments, a confondre l'estructural i el conjuntural, les relacions institucionals permanents i les relacions al servei d'iniciatives i projectes *ad hoc*, i a centralitzar en el nou departament funcions que en ocasions poden estar millor ubicades als sectors de cada política pública, assenyalant una manca de capacitat per organitzar aquest àmbit d'activitat.

En un moment on la immensa majoria de comunitats autònomes i ciutats espanyoles han normalitzat la seva acció exterior, i han après a treballar en els àmbits europeu i internacional en clau de contribució i d'aprofitament de les oportunitats, Catalunya se centra en un discurs identitari i victimista, desconnectat de la història europea recent (Maastricht, Lisboa).

Davant d'aquest context, l'economia catalana també se'n ressentia. L'any 2016, la inversió estrangera era de 8.274 milions d'euros, mentre que el 2019 Catalunya va captar 3.221 milions. En aquest mateix període, la inversió estrangera al conjunt de les restants comunitats autònomes va augmentar de 17.368 milions d'euros a més de 20.000 milions. Les inversions de les empreses catalanes a l'exterior també van patir una forta davallada. Si el 2016 les empreses invertien 2.202 milions d'euros a l'estranger, el 2019 s'havia reduït a 995 milions.

Mentrestant, el Govern va anar desplegant una estructura exterior molt extensa i poc transparent. El cost de l'acció exterior de la Generalitat ha estat objecte de gran opacitat, amb nombroses activitats que mai s'han acabat de justificar. Davant d'aquesta situació, les Corts Generals van demanar una fiscalització al Tribunal de Comptes⁸, que va presentar el seu informe el 2019, amb dades del període 2011-2017. Segons l'informe, el cost total de l'acció exterior de la Generalitat va ser de 416,8 milions d'euros. La despesa de les delegacions a l'estranger va ser de 27 milions. El DIPLOCAT va gastar 15,8 milions d'euros, destinats en un 74,3% a activitats que han tingut com a finalitat promocionar, publicitar, justificar, promoure o impulsar el procés sobiranista.

A més, l'informe detecta irregularitats i deficiències en la planificació pressupostària, la gestió i l'execució dels recursos destinats a l'acció exterior. Es constata l'existència de despeses per

⁸ <https://www.tcu.es/repositorio/7b967dfb-a08f-493e-a159-a7cb7d1c4071/l1319.pdf>

a les quals no hi ha els justificants corresponents o en què no s'ha acreditat la prestació realitzada, així com la realització d'activitats fora de les finalitats establertes a la llei o alienes a les competències de l'administració catalana.

A l'informe també queda clar l'ús de l'acció exterior del govern per promoure la independència, establint com a eixos d'aquestes polítiques “donar a conèixer de primera mà el procés democràtic que el país ha iniciat i legitimar-ho també a ulls de la comunitat internacional i de la Unió Europea” o en frases del programa pressupostari d'Assumptes i Relacions Institucionals i Exteriors i Transparència, per als anys 2016 i 2017 “l'actual legislatura té com a objectiu establir les bases que facin possible la declaració de la independència de Catalunya, a partir de crear unes estructures d'estat i impulsar un procés de desconexió nacional i popular amb Espanya. Perquè aquest objectiu de país sigui possible, cal reforçar la projecció exterior de Catalunya i aconseguir-ne el reconeixement”.

Segons l'informe, es constata l'existència d'un total de 45 viatges internacionals del president i dels consellers, amb un import de més de 470.000 €, que tenien com a principal objectiu la promoció de l'anomenat procés sobiranista a l'àmbit internacional, no resultant justificat l'ús de fons públics per a aquestes finalitats. Pel que fa a les delegacions del Govern a l'exterior i la Delegació del Govern davant de la UE, es constaten debilitats en matèria de planificació pressupostària i control de l'activitat economicofinancera. Cal tenir en compte que no existeix informació detallada sobre les diferents despeses (espai, personal, activitats, etc.) de la xarxa de delegacions. Pel que fa a la seva execució, l'informe és crític davant l'incompliment sistemàtic i generalitzat de les normes que regeixen la contractació.

En els últims anys, el govern ha anat augmentant els recursos destinats al Departament d'Acció Exterior i Govern Obert, en concret, un 27,8% respecte al 2020, sumant més de 20,5 milions d'euros més, fins a arribar a un total de 94,3 milions d'euros. El 2021 va augmentar en un 46% la partida destinada a les delegacions a l'exterior (passa de 8,2 milions d'euros el 2020 a 12 milions el 2022, cosa que suposa 3,8 milions d'euros més).

Taula 1. Dades pressupostàries 2017-2022

	Xarxa Delegacions		DIPLOCAT – Catalunya Internacional		Xarxa i DIPLOCAT	
	Pressupostat	Executat	Pressupostat	Executat	Total Pressupostat	Total Executat
2017	6.550.000,00 €	6.590.500,00 €	2.100.000,00 €	1.606.214,12 €	8.650.000,00 €	8.196.714,12 €
2018	5.550.000,00 €	1.806.064,24 €	-€	-€	5.550.000,00 €	1.806.064,24 €
2019	6.550.000,00 €	4.147.295,19 €	2.100.000,00 €	1.640.374,20 €	8.650.000,00 €	5.787.669,39 €
2020	6.516.829,38 €	3.393.887,96 €	2.000.000,00 €	1.333.333,00 €	8.516.829,38 €	4.727.220,96 €
2021	4.916.829,38 €	3.159.857,14 €	2.000.000,00 €	1.332.783,00 €	6.916.829,38 €	4.492.640,14 €
2022	8.664.996,76 €	5.830.529,98 €	2.000.000,00 €	1.333.333,00 €	10.664.996,76 €	7.163.862,98 €

Font: Departament d'Acció Exterior

POLÍTIQUES DE COOPERACIÓ I AJUDA OFICIAL AL DESENVOLUPAMENT

En les darreres dècades, la cooperació al desenvolupament ha comptat amb un ampli suport social i polític i s'ha institucionalitzat com a política pública amb l'impuls del Parlament, la societat civil i les ONG, de manera que avui dia és un element integral, central i definitori de l'acció exterior de la Generalitat.

Val la pena recordar que, fins al 1979, el Banc Mundial considerava Espanya com a “país en vies de desenvolupament” i, per tant, com a potencial receptor d'ajut. Amb la democràcia, els anys 80, es va iniciar l'estructuració de la política espanyola de cooperació al desenvolupament, amb la creació de la Secretaria d'Estat de Cooperació Internacional i per a Iberoamèrica, el 1985, i l'Agència Espanyola de Cooperació al Desenvolupament (AECID), el 1988. És també el moment de l'eclosió de les ONG, amb un fort impacte ciutadà (l'any 1995 es crea la Federació Catalana d'Organitzacions No Governamentals de Cooperació al Desenvolupament: la FCONGD) i dels primers intents d'estructurar la cooperació dels municipis catalans.

Pel que fa al govern de la Generalitat, en els seus inicis, més que cooperació, les primeres iniciatives van ser en l'àmbit de l'ajuda humanitària davant situacions d'emergència provocades pels efectes devastadors d'alguns fenòmens naturals, com l'huracà Mitch que va afectar molts països de l'Amèrica Central el 1998, o de crisi, com la guerra a l'ex-Iugoslàvia. Però, de mica en mica, tota aquesta activitat es va començar a ordenar i sistematitzar per tal de guanyar una certa incidència real, fixant objectius geogràfics i sectorials reals i abastables, i establint un marc de treball estable amb les ONG.

EVOLUCIÓ DELS PRESSUPOSTOS EN COOPERACIÓ I EL COMPROMÍS PENDENT DEL 0,7

La resolució A/RES/2626 (XXV), del 24 d'octubre del 1970, de l'Assemblea General de les Nacions Unides, estableix en el seu paràgraf 43 que:

“Cada país econòmicament avançat incrementarà progressivament la seva ajuda oficial al desenvolupament als països en vies de desenvolupament i exercirà els seus millors esforços per assolir un import net mínim del 0,7% del seu producte interior brut (...) a la meitat de la dècada.”

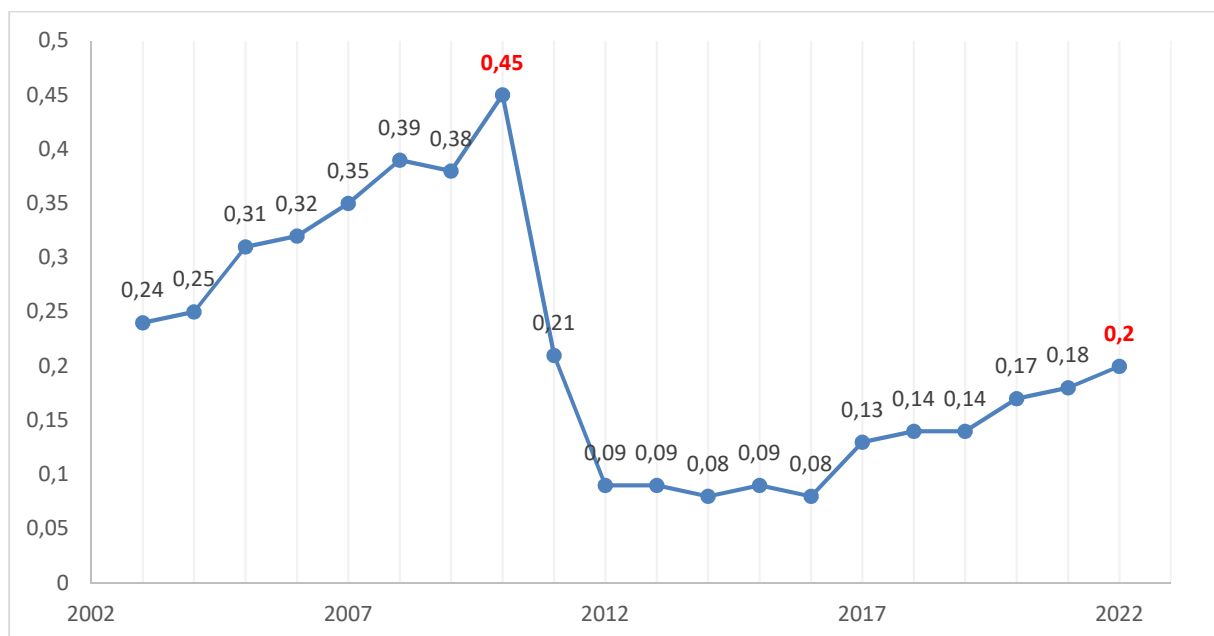
Del moment en què, segons l'ONU, s'havia d'haver assolit l'objectiu del 0,7% d'ajuda oficial al desenvolupament, aviat en farà mig segle.

L'any 1994, a Barcelona, milers de persones acampen a la Diagonal en suport de l'objectiu de destinar un 0,7% del PIB a la cooperació al desenvolupament, mentre milers més ho feien al Passeig de la Castellana de Madrid, i desenes d'altres mobilitzacions es produïen arreu d'Espanya amb el mateix objectiu. D'aquesta fita de mobilització l'any que ve en farà 30 anys.

La Llei 26/2001 de cooperació al desenvolupament reflecteix la voluntat de contribuir des de Catalunya al compliment dels compromisos assumits pels països desenvolupats, en el marc de les Nacions Unides, de destinar el 0,7% del PIB a l'ajuda oficial al desenvolupament (AOD). En concret, la Disposició addicional tercera estableix que *"l'Administració de la Generalitat ha d'augmentar gradualment les aportacions destinades a la cooperació al desenvolupament i la solidaritat internacional fins a assolir l'aportació del 0,7% dels seus ingressos corrents incondicionats, en els pressupostos per a l'any 2010, com a màxim"*.

Tanmateix, avui la cooperació internacional catalana amb prou feines supera el 0,2%, molt lluny encara de les xifres de 2010, moment en què, amb el govern del president Montilla, Catalunya se situava entre les regions més avançades d'Europa en aquest àmbit i hi destinava prop del 0,45%. Les retallades posteriors en el pressupost en cooperació del govern d'Artur Mas, invertint la tendència de creixement, van ser tan importants que fins i tot van posar en dubte la utilitat de l'Agència Catalana de Cooperació al Desenvolupament.

Gràfic 1. Evolució del pressupost d'ajuda oficial al desenvolupament (2003-2022)

Font: Lafede.cat

Una tendència que ha tardat molts anys a recuperar-se. Cal recordar que, el maig del 2019, el conseller Bosch (ERC) es va comprometre novament a assolir el 0,7% el 2030⁹. De fet, segons el darrer Pla Director 2019 – 2022, el pressupost en cooperació de la Generalitat havia d'augmentar en 62 milions d'euros entre el 2020 i el 2022, però només ho ha fet en 20 milions, és a dir, un 32% del compromès.

⁹ https://cooperaciocatalana.gencat.cat/ca/actualitat/arxiu_de_noticies/Noticia/acord-assoliment-07-2030-cooperacio-desenvolupament-es

En els pressupostos de la Generalitat per a 2023 s'ha previst un increment de 10,2 milions d'euros per a l'Agència Catalana de Cooperació al Desenvolupament, per tal de continuar avançant vers l'objectiu de destinar-hi el 0,7% del PIB.

Cal subratllar que, a Catalunya, les úniques administracions que han arribat a destinar el 0,7% del pressupost a cooperació internacional són alguns ajuntaments, com el de Barcelona, l'únic de les quatre capitals de província, i uns pocs fins i tot superen aquest percentatge, com Sant Sadurní d'Anoia, Sant Quirze del Vallès i Sant Boi de Llobregat.

A Espanya, des del 2018 i després d'anys de descens en la dotació financera de l'ajuda al desenvolupament, també ha canviat la tendència, mirant de recuperar el terreny perdut amb el govern del PP. Si el 2018 la cooperació representava el 0,18% de la Renda Nacional Bruta (RNB), amb les Inversions previstes als Pressupostos Generals de l'Estat per a 2023, aquest percentatge se situa en el 0,34% (574,63 milions d'euros), una pujada de 196,25 milions respecte de l'exercici anterior (0,28% RNB), però encara lluny del compromís del Govern d'arribar al 0,5% al final de la legislatura.

La recentment aprovada Llei de cooperació pel desenvolupament sostenible i la solidaritat global inclou explícitament el compromís d'arribar al 0,7% de la RNB el 2030. En concret, l'article 1.6 de la llei diu *"en compliment dels compromisos multilaterals i dels acords adoptats en el si de la Unió Europea, Espanya destinarà, almenys, el 0,7% de la RNB a l'AOD, d'acord amb els criteris comptables acordats per l'OCDE, a l'horitzó de l'any 2030, amb objectius intermedis fixats a través dels Plans Directors de la Cooperació Espanyola. Per assolir aquest objectiu es contemplaran, mitjançant la planificació indicativa plurianual, les assignacions necessàries als Pressupostos Generals de l'Estat basades en les disponibilitats pressupostàries de cada exercici. Des de la col·laboració entre administracions, es tindran igualment en consideració pel càlcul del compliment del citat objectiu les aportacions pressupostàries realitzades a l'AOD per les comunitats autònomes, els ens locals i altres entitats públiques"*.

EIXOS DE L'ACCIÓ EXTERIOR DEL GOVERN DE LA GENERALITAT

Davant dels grans reptes globals, Catalunya ha de reforçar la vocació europeista i internacionalista que sempre l'ha caracteritzat, fomentant una acció exterior basada en els valors i principis que defensa: la llibertat, la pau, la igualtat, la solidaritat, la promoció dels drets humans, la justícia, la diversitat, la democràcia, la sostenibilitat i el progrés.

La política d'acció exterior ha de contemplar també la cooperació amb la resta de regions i Estats de la Unió Europea, l'impuls de la relació amb el veïnatge mediterrani, i un enfortiment de la relació amb Amèrica Llatina i la relació transatlàntica, sense oblidar Àsia i l'Àfrica, ni la política de cooperació al desenvolupament en tant que element integral, central i definitori de l'acció exterior de Catalunya.

Durant els anys durs del procés, la política exterior duta a terme pel Govern ha tingut com a principal objectiu vendre les tesis independentistes als mitjans internacionals i buscar suports en els organismes internacionals. L'ús de les eines institucionals per la causa independentista ha fet que el govern català restés aïllat pels recels d'altres governs i institucions a establir trobades amb els representants catalans. Aquest aïllament ha tingut una greu repercussió en l'economia catalana.

Cal enfocar l'acció exterior catalana en base a una cultura federal, oberta, col·laborativa, responsable i eficaç. Es tracta de promoure sinergies, actuant amb lleialtat amb l'Estat i en reforçant la cooperació amb el ministeri d'Afers Exteriors, Unió Europea i Cooperació i la resta de comunitats autònomes. En aquest sentit, Catalunya pot ser actor en l'escena internacional generant prou capacitat d'influència en un moment i uns temes determinats. No cal esforçar-se per ser actor de forma contínua competint amb l'Estat, sinó que cal identificar prioritats en l'agenda i mobilitzar els recursos —i sobretot construir les aliances— que permeten obtenir resultats; no es tracta tant de ser reconegut sinó de participar, de contribuir eficaçment als objectius compartits.

És l'hora de sumar esforços, col·laborar i establir estratègies comunes que ens permeti maximitzar l'ús dels recursos disponibles per tal de defensar els interessos de tota Catalunya, la millora del benestar i millor representació dels seus ciutadans i ciutadanes, i el retorn de Catalunya a l'escena internacional.

PRINCIPIS DE L'ACCIÓ EXTERIOR

CONCERTACIÓ ENTRE ACTORS I LLEIALTAT INSTITUCIONAL

Catalunya forma part d'Espanya i de la Unió Europea, i té un món local amb una llarga tradició no només en l'àmbit de la cooperació sinó també en el de la projecció internacional de les nostres viles i ciutats. La lleialtat institucional amb cadascuna d'aquestes instàncies no és tan

sols un mandat estatutari i de la mateixa Llei d'acció exterior, sinó la millor manera de procedir per garantir l'avenç de l'interès general de la societat catalana en l'exercici de les competències de la Generalitat que tenen una projecció exterior. Per aquesta mateixa raó, la concertació i la cooperació activa amb els diferents actors institucionals que poden coadjuvar a l'acció exterior de la Generalitat de Catalunya redunda en multiplicar l'abast i eficàcia de les polítiques públiques de la Generalitat en matèria d'acció exterior.

Aquest punt d'inflexió respecte a la línia seguida durant la darrera dècada pels governs independentistes és necessària, també, per recuperar la capacitat d'interlocució, d'influència i el prestigi de l'acció exterior catalana a Europa, la Mediterrània i el món, fortament erosionades.

CONSENS I EXPRESSIÓ DE LA PLURALITAT DEL PAÍS

El Govern de la Generalitat ha de tenir una política pròpia respecte a l'acció exterior, però d'aquesta política n'ha de formar part sempre l'aspiració de dotar l'acció exterior catalana del màxim grau de consens social i polític possible, tot respectant la pluralitat i diversitat del país a través d'una acció exterior que l'expliqui i que en permeti l'expressió.

El diàleg permanent amb el món local, el debat de les línies estratègiques d'aspectes sectorials de l'acció exterior amb organitzacions de la societat civil catalana, i la cerca de consensos amb els grups parlamentaris del Parlament, fins i tot provant d'establir alguna posició comuna davant de debats de certa rellevància al voltant de l'acció exterior catalana, seran un dels eixos de l'acció exterior que el Govern Alternatiu proposa i vol dur a la pràctica

Cal deixar enrere, així, la línia de l'acció exterior de la darrera dècada, que no només fugia del consens, sinó que presentava Catalunya com una realitat homogènia i uniforme, suposadament arrenclada amb la línia política dels governs de la darrera dècada.

EFICÀCIA I TRANSPARÈNCIA

És imprescindible que la gestió del govern de l'acció exterior adopti criteris de simplificació i racionalitat instrumental, incloent l'avaluació i l'anàlisi cost-benefici com a eines d'aprenentatge col·lectiu i organitzatiu, de millora del servei públic, rendició de comptes i transparència, contribuint a la qualitat, l'eficàcia i l'eficiència de l'acció exterior de la Generalitat.

Igualment, és imprescindible que el principi de transparència, que ha d'informar el conjunt de l'actuació del Govern i de l'administració, abasti especialment l'àmbit de l'acció exterior de la Generalitat.

COMPROMISOS

COMPROMÍS AMB LES AGENDES GLOBALES I EL MULTILATERALISME

L'acció exterior de Catalunya ha d'estar guiada per l'objectiu fonamental d'assolir un ordre mundial basat en normes i valors, on el multilateralisme sigui un principi clau i les Nacions Unides el centre de coordinació dels esforços d'una gran comunitat d'agents, a tots els nivells.

En un context internacional cada cop més inestable i polaritzat, aquest és un compromís més necessari que mai i que ens és especialment proper. Estem pensant en el cosmopolitisme de la societat catalana, la seva tradició d'organitzacions de la societat civil compromeses en qüestions de drets humans i pau, també durant la llarga dictadura. I també en l'activisme internacionalista de la socialdemocràcia, europea i mundial, que ha treballat al més alt nivell per millorar i enfortir les institucions de la governança mundial i el sistema de les Nacions Unides.

A més, des de 2015 tenim també un instrument fonamental per alinear les polítiques internes amb els objectius globals: l'Agenda 2030 i els ODS. Aquest compromís, per tant, s'expressa i es fa realitat tant en la participació als espais internacionals com a casa nostra.

COMPROMÍS AMB LA CONSTRUCCIÓ EUROPEA

La Catalunya moderna i contemporània ha tingut una clara i molt majoritària vocació europea. Ja en la lluita contra la dictadura franquista, la mirada catalana sobre Europa és la del país que aspirava a la llibertat, el progrés i la modernitat. Des de la incorporació d'Espanya a les Comunitats Europees, Catalunya ha estat un actor actiu i rellevant en el procés de construcció política i social europea que ens ha conduït fins a la formulació actual de la Unió Europea, amb l'ajuda d'un teixit associatiu i una societat civil compromesos amb l'uropeisme.

El compromís de l'acció exterior catalana ha d'anar alineat amb aquest europeisme: amb la culminació del procés de construcció d'Europa com un actor rellevant al món, amb una política exterior i de seguretat comuna; com un espai de cohesió social i de convergència social entre els seus membres; com un espai especialment compromès amb la sostenibilitat i la lluita contra el canvi climàtic; com un espai de promoció i protecció de les llibertats individuals, els drets civils i polítics i l'Estat de dret; com un espai de promoció de la pau i de la resolució pacífica de conflictes; de foment de la cooperació i la solidaritat; i com un espai federal d'articulació de la pluralitat i diversitat en un projecte polític compartit.

L'acció exterior catalana ha de tornar a estar plenament compromesa amb aquestes aspiracions, allunyant-se de la deriva i la retòrica antieuropea que han impulsat alguns dels actors dels darrers governs de Catalunya, i molt particularment allunyant-se dels actors internacionals que fa anys que intenten desestabilitzar les democràcies europees i el projecte

de la Unió Europea, com ha succeït en algun lamentable i greu episodi, que ha causat gran preocupació entre els socis europeus.

En definitiva, un compromís amb la construcció europea, entesa com l'aposta fonamental que ens ha de permetre donar forma a un món que sustenti els valors que ens són propis, i que configuri un espai intern de democràcia i de progrés.

COMPROMÍS AMB LA COOPERACIÓ I LA SOLIDARITAT

La societat civil catalana, a través de nombroses organitzacions, així com el món local català, compten amb una llarga i fecunda tradició de promoció de la cooperació al desenvolupament i la solidaritat internacional. La Generalitat de Catalunya ha anat desenvolupant al llarg del temps una política pròpia en matèria de cooperació i solidaritat que només pot adquirir tot el seu potencial si es fa amb respecte a l'autonomia d'aquests acords, però amb la coordinació i la concertació necessàries per incrementar-ne l'abast i l'impacte.

La capacitat de generar projectes de cooperació en aquells països i àmbits definits com a prioritaris pels corresponents plans directores de cooperació, i de treballar amb contraparts consolidades, resulta una de les millors cartes de presentació de Catalunya al món, i reforça la seva capacitat com a interlocutor institucional.

Cal revertir definitivament la retallada del pressupost de cooperació, d'ajuda oficial al desenvolupament, que va fer el primer govern d'Artur Mas. Aquesta retallada va suposar un allunyament dramàtic de l'assoliment de la fita del 0,7%. De fet, es va passar del 0,45% en el pressupost del 2010 (el darrer del govern presidit per José Montilla), a un migradíssim 0,08% en el pressupost del 2014. Per assolir la fita del 0,7% l'any 2030, caldrà un esforç significatiu, que incrementi el ritme d'augment dels pressupostos d'AOD que s'ha estat produint lentament des del 2017 al 2022.

L'acció exterior catalana, doncs, ha de ser també l'expressió del compromís per la millora de les condicions de vida dels pobles i països del món, a través de la solidaritat i la cooperació al desenvolupament, inclòs les polítiques públiques de pau.

COMPROMÍS AMB LA PROJECCIÓ INTERNACIONAL DE CATALUNYA

L'acció exterior catalana ha de projectar Catalunya a Europa i al món: la difusió i promoció de la seva cultura, de les seves llengües; la internacionalització de la seva economia i l'atracció de projectes i inversions compatibles amb un model de país basat en la promoció de la llibertat, la prosperitat, el benestar, la cohesió social i la sostenibilitat ambiental; el reforçament de la influència de Catalunya com a partícip de l'escena europea i internacional, per si mateixa en els fòrums així estructurats, i a través de la representació espanyola en la resta; el reforçament de la capacitat de Catalunya com a agent de la cooperació i la solidaritat internacional; la facilitació de la vida de les comunitats catalanes a l'exterior; i, en general, la

resta d'accions tendents a enfortir el paper de Catalunya a través de l'exercici de les competències de la Generalitat en allò que tinguin de projecció a l'exterior.

Ens proposem millorar la capacitat d'interlocució de la Generalitat de Catalunya i la seva capacitat d'influència, a través del desenvolupament de polítiques coherents, identificables i sostingudes en el temps, de l'augment de la fiabilitat pels interlocutors i del reforçament de la seguretat jurídica i de l'estabilitat política i social. Volem fer-nos presents a tots els fòrums i debats en què ens sigui possible i transmetent-hi les posicions que derivin de l'elaboració de les polítiques públiques catalanes, per a les que s'haurà cercat el màxim consens. En definitiva, ens proposem situar Catalunya en el màxim rang possible de prestigi a escala europea i internacional.

Caldrà, per tant, un intens treball relacional per reparar en el mínim temps possible l'efecte d'erosió d'aquest prestigi que ha tingut una dècada de sectarisme i propaganda en l'acció exterior dels governs independentistes de Catalunya.

MESURES PER A L'ACCIÓ EXTERIOR DE CATALUNYA

1. REFERMAR LA VOCACIÓ EUROPEA DE CATALUNYA

El passat mes d'octubre, Aragonès va ser el primer cap de l'executiu català a reunir-se amb la Comissió Europea a Brussel·les des que el 2015 ho va fer Artur Mas. El que fins al 2013 era una cosa habitual, es va convertir en notícia posant fi a set anys de distanciament i absència de la Generalitat davant la Unió Europea provocat pel 'procés' i les seves conseqüències. Sens dubte, es tracta d'un primer pas cap a la normalització de les relacions del Govern de la Generalitat amb la UE.

Cal prioritzar la recuperació de la veu de Catalunya a l'exterior, invertint esforços a recuperar els contactes i la imatge del Govern entre les institucions europees i els Governos dels Estats membres de la UE. Només així podrem assegurar una acció exterior al servei de tota la ciutadania catalana, de dins i de fora, per fer del nostre país una potència a l'avantguarda dels canvis globals.

Hem d'ampliar, amb transparència i rigor, la participació i influència de Catalunya en les diferents institucions i organismes de la Unió Europea. De manera específica, és imprescindible garantir i potenciar la participació i el lideratge de Catalunya al Comitè de les Regions de la Unió Europea, amb la voluntat d'eixamplar el seu paper en l'entramat institucional comunitari, cooperant també amb la resta de regions i el Ministeri d'Afers Exteriors, Unió Europea i Cooperació.

D'una altra banda, cal europeïtzar la Generalitat de manera que Europa sigui una prioritat real del conjunt dels departaments, amb la voluntat transversal de fer de les polítiques europees una aposta de futur. Farem que el govern i els seus diferents departaments entenguin i integren les oportunitats que ens ofereix el fet de ser membres de la UE. Això vol dir executar eficaçment els programes i fons europeus, però també participar activament en els processos de formació de les polítiques comunitàries, aprofitant tots els instruments al nostre abast. Europeïtzar les polítiques catalanes vol dir per a nosaltres innovar, enxarxar, créixer, excel·lir. En aquest sentit, considerem necessari reformular les funcions de la Delegació del Govern davant la UE i millorar la seva eficàcia. La Delegació del Govern davant la UE ha de deixar de ser un espai de representació diplomàtica i esdevenir un centre de socialització, connexió i capacitació administrativa en matèria d'afers europeus al servei del personal de la Generalitat de Catalunya, de tots els departaments, amb programes d'estades i de formació que permetin un aprenentatge real de com la UE impacta en cada àmbit sectorial, i de com treballar-hi de forma eficaç.

D'una altra banda, cal aprofundir en la participació de Catalunya en la conformació de la voluntat de l'Estat pel que fa a l'àmbit de les competències exclusives. Igualment, cal aconseguir una major influència a la Comissió Mixta per la UE de les Corts Generals i a la

Conferència per a Afers Relacionats amb la Unió Europea a través del principi de cooperació i col·laboració; creant una cultura territorial; i institucionalitzar i reforçar l'entramat de Conferències Sectorials que se'n deriven activant les relacions bilaterals i horitzontals.

Per últim, però no menys important, l'acció exterior del govern ha de continuar impulsant l'ús oficial del català a les diferents institucions comunitàries, i en especial, per aconseguir un canvi en la majoria parlamentària necessària per desbloquejar l'ús del català al Ple del Parlament Europeu.

2. REORDENAR LA PRESENCIA DEL GOVERN DE LA GENERALITAT A L'EXTERIOR

Des de l'any 1986, el Govern de la Generalitat ha anat creant una xarxa de delegacions a l'exterior que, en l'actualitat, està conformada per 20 oficines, de les quals només 13 estan operatives, 4 estan parcialment operatives i 3 han estat creades recentment, Andorra, Brasil i el Japó¹⁰.

Mapa de les Delegacions del Govern de la Generalitat a l'exterior

A més, l'Agència Catalana de Turisme és present a més de 30 països d'arreu del món mitjançant la seva Xarxa d'Oficines. També l'agència per la competitivitat de l'empresa de la Generalitat de Catalunya, ACCIÓ, compta amb una xarxa de 40 oficines arreu del món. Per la seva banda, l'Institut Ramon Llull, organisme responsable de la projecció internacional de la llengua i la cultura catalanes, disposa de 4 oficines a l'exterior (a les ciutats de Berlín, Londres, Nova York i París, integrades a les Delegacions del Govern a l'exterior), mentre que l'Institut Català de les Empreses Culturals (ICEC) disposa de quatre oficines a l'estranger (Berlín, Brussel·les, Londres i París) també.

¹⁰ https://exteriors.gencat.cat/ca/ambits-dactuacio/afers_exteriors/delegacions_govern/

Segons dades del Ministeri d'Afers Exteriors¹¹ (novembre 2021), en total, a Espanya hi ha 188 delegacions i oficines a l'exterior de les 17 comunitats autònomes. En concret, Catalunya en té 79; el País Basc, 23; Andalusia, 21; la Comunitat Valenciana, 18; Canàries, 15; Galícia, 9; Extremadura, 6; Castella i Lleó, 5; Astúries, Aragó i Castella - la Manxa en tenen 2 cadascuna, mentre Navarra, Cantàbria, la Comunitat de Madrid, la Regió de Múrcia, Illes balears i La Rioja mantenen cadascuna una oficina a l'exterior.

Per tot això considerem que cal revisar i reordenar les estructures governamentals de l'acció exterior de Catalunya tenint en compte el seu desplegament geogràfic. En qualsevol cas, previ a l'obertura de cap nova delegació a l'exterior, cal dur a terme una avaluació en profunditat del funcionament de les delegacions i oficines sectorials que estan operatives amb l'objectiu d'ordenar la presència institucional del Govern a l'exterior tot garantint els principis de necessitat i eficàcia, i assegurant la coordinació i integració entre els diferents departaments i agències de la Generalitat.

La nova estructura institucional exterior, tant a la seu com a les delegacions, s'ha d'adequar als mitjans de la Generalitat i ha d'executar amb valor afegit tota l'acció exterior del Govern, potenciant les sinergies amb l'Estat, les comunitats autònomes, els ens locals, els actors privats i la societat civil.

Igualment, cal adoptar mesures en matèria de planificació, programació pressupostària, transparència i coordinació, per determinar amb precisió els objectius de l'acció exterior dins l'ordenament jurídic general i la deguda lleialtat a la resta d'institucions de l'Estat, per evitar duplicitats d'actuacions per part de les delegacions a l'exterior i les oficines sectorials.

Cal aplicar els principis de publicitat i concurrència tant en els procediments de selecció de personal com en l'àmbit de la gestió economicofinancera, adoptant mesures per a l'enfortiment del seu control que impedeixin la realització de despeses sense ajustar-se a la legalitat vigent i al compliment de les finalitats de projecció a l'exterior de Catalunya i de promoció a l'exterior dels interessos del conjunt de Catalunya.

A més, és necessària la consolidació dels instruments de coordinació interdepartamental existents per a maximitzar recursos i esforços cal garantir una coordinació eficaç amb la resta d'agències del Govern que tenen competències en l'àmbit de la internacionalització com pot ser ACCIÓ. En aquest sentit, cal reorganitzar les dues comissions interdepartamentals existents (acció exterior i cooperació, que cobreixen temes pràcticament coincidents), que poden ser una sola, o dues però dedicades a la contribució i promoció internacionals.

¹¹ <https://www.newtral.es/embajadas-comunidades-autonomas/20211127/>

3. UNA CATALUNYA ACTIVA AL MÓN

Cal reforçar la posició de Catalunya en un context global: promoure les relacions bilaterals i el treball conjunt amb altres regions —no només per intercanviar coneixement i aprendre de territoris que són referents en diversos àmbits, sinó també per impulsar polítiques comunes— i enfortir la participació de Catalunya en les principals xarxes i organismes internacionals on tenim representació, i especialment les que tenen seu a Catalunya.

Mediterrània

Ens sentim hereus de la vocació de construir un espai euro-mediterrani que inspirà bona part de la reflexió sobre aquesta regió del món del president Pasqual Maragall, com ho demostren les nombroses iniciatives en aquest sentit, d'acostament entre les dues ribes.

La privilegiada posició de Catalunya al Mediterrani, amb Barcelona com a capital de la cooperació Euro-Mediterrània, ens dota d'una especial capacitat de penetració a la regió. Catalunya ha de tornar a la Mediterrània per a reforçar les nostres relacions econòmiques i comercials, especialment en els àmbits de l'economia blava, la transició ecològica i la digitalització, però també per a potenciar les nostres relacions socials i culturals, per mitjà d'un diàleg constructiu amb els nostres veïns.

El Govern s'ha dotat de l'Estratègia Mediterrània de Catalunya, MedCat 2030, i el seu Pla d'acció (2019-2022)¹², però resulta necessari recuperar la vocació de lideratge que va prendre especial impuls amb el *Procés de Barcelona* i amb l'assoliment de la seu de la Secretaria General de la Unió per la Mediterrània per la ciutat de Barcelona.

Amèrica Llatina

Amèrica Llatina i el Carib comparteixen amb Catalunya no només unes relacions històriques d'especial intensitat, incloses migracions i exilis, sinó també un seguit de valors, interessos i prioritats que es tradueixen en la convergència de posicions sobre els grans temes que vertebraven l'agenda internacional. L'acció exterior de la Generalitat ha d'anar dirigida a reforçar i enfortir els nostres vincles històrics, humans, econòmics, polítics i de solidaritat amb tots els països llatinoamericans per reforçar-ne la presència i contribuir activament al desenvolupament de la regió.

Àsia

La projecció de Catalunya cap a l'Àsia és una aposta de futur. És un continent en constant transformació econòmica, i cal explotar el gran potencial que presenten les nostres relacions econòmiques i comercials, aprofitant el valor afegit de les empreses catalanes, així com les marques Catalunya i Barcelona.

¹² https://exteriors.gencat.cat/ca/ambits-dactuacio/afers_exteriors/mediterrania/estrategia-medcat-2030/

El Pla Japó 2020-2023¹³ és el quart pla successiu del Govern amb el país nipó, fruit de la feina del Comitè Catalunya-Japó, que es reuneix un cop l'any, i dels quatre grups de treball sectorials (empresa, universitats i recerca, turisme i cultura), que es reuneixen periòdicament. Resulta necessari revisar-lo, i a més establir plans similars respecte a la Xina o l'Índia, així com respecte a Corea del Sud o la regió del Sud-est asiàtic.

Àfrica

Els vincles de Catalunya amb el continent africà s'estenen a molts àmbits, des de l'intercanvi econòmic i la cooperació al desenvolupament, fins als lligams socials resultat de la interacció amb les comunitats de nouvinguts. Resulta necessari elaborar un nou Pla Àfrica 2024-2027 que identifiqui correctament els interessos, defineixi els objectius i delimiti les zones prioritàries de l'acció exterior de Catalunya al continent africà.

Agenda 2030 per al desenvolupament sostenible

El 2019, el Govern va aprovar el Pla nacional per a la implementació de l'Agenda 2030 a Catalunya¹⁴, que té com a objectiu principal vetllar per l'assoliment dels 17 ODS mitjançant les polítiques públiques impulsades i gestionades per la Generalitat de Catalunya. El Pla també preveu contribuir a l'assoliment dels ODS a escala global, refermant d'aquesta manera el compromís de Catalunya amb la comunitat internacional. És a dir, el document té una doble dimensió: interior, amb compromisos per a assolir a Catalunya (88% del total), i exterior, amb compromisos de Catalunya cap a la comunitat internacional (12% del total).

En aquest sentit, proposem elaborar i presentar l'Informe Sub-estatal Voluntari sobre els ODS, ens els processos d'examen i revisió de les Nacions Unides sobre l'Agenda 2030, tal i com ja ha fet el Govern d'Espanya en dues ocasions.

4. UNA COOPERACIÓ AL DESENVOLUPAMENT REFORÇADA

La política de cooperació, des dels seus inicis, ha tingut una forta imbricació amb la resta de l'acció exterior catalana i ha facilitat el gran objectiu d'aquesta política internacional: aconseguir fer des de Catalunya una aportació al sistema de relacions internacionals i a l'estructuració d'una relació continuada en els àmbits polític, econòmic, social, cultural i de la solidaritat amb els nostres entorns, contigus o no geogràficament. Avui, la cooperació al desenvolupament s'ha consolidat com a política pública del govern de la Generalitat i és un element integral, central i definitori de la seva acció exterior.

En els darrers mesos, el Govern ha iniciat les converses amb els diversos agents que participen en aquesta política per tal d'elaborar el nou Pla director 2023-2026. Cal tenir en compte que, en l'actualitat, Catalunya compta amb un moviment de solidaritat internacional amb una

¹³ <https://exteriors.gencat.cat/web/.content/saeue/relacions-exteriors/pla-catalunya-japo/pla-japo-2020-2023-ca.pdf>

¹⁴ https://cads.gencat.cat/ca/Agenda_2030/pla-nacional/

ampla base social i amb ONG de forta implantació global. LaFede.org, entitat representativa del sector, ha estat crítica amb el procés participatiu obert pel Govern de la Generalitat a fi d'elaborar el nou Pla Director de Cooperació 2023-2026, qualificant el capteniment del Govern com a dirigisme¹⁵, per bé que és cert que la titularitat del Departament ha canviat d'aleshores ençà.

En qualsevol cas, considerem imprescindible reforçar el diàleg i la concertació de les polítiques de cooperació amb les organitzacions de la societat civil que treballen en aquest àmbit, en el conjunt de les actuacions de la Generalitat de Catalunya, i també a construir processos de participació que facilitin l'aportació a l'elaboració de les polítiques de cooperació del seu punt de vista, capacitats i coneixement, a més de permetre la lícita expressió dels seus interessos.

Igualment, considerem que el nou Pla Director de cooperació al desenvolupament 2023-2026, actualment en elaboració, no només ha de renovar el compromís amb l'assoliment del 0,7% l'any 2030 i del 0,5% l'any 2026 com a compromís intermedi, sinó que ha de contemplar els increments significatius de recursos en els exercicis 2024 i 2025 per tal de fer factible l'assoliment de l'objectiu intermedi, amb un calendari creïble i realitzable d'aquí al 2030.

A més, proposem impulsar un enfocament feminista de la cooperació al desenvolupament. Més enllà de l'enfocament de gènere, cal fer un pas més i consolidar la integració d'aquest enfocament en el desenvolupament de tots els instruments de gestió de la cooperació al desenvolupament, reforçant capacitats, assumint un major compromís en la lluita contra totes les formes de violència de gènere i de discriminació, promovent l'empoderament de les dones, nenes i adolescents en tots els àmbits, en la línia del que s'estableix a la Llei de cooperació al desenvolupament sostenible i solidaritat global.

També compartim la proposta de desenvolupar l'Estratègia Catalana d'Educació per al Desenvolupament, seguint les recomanacions que ha definit el Grup de Treball creat en el si del Consell de Cooperació¹⁶ per tal de promoure el compromís de la societat catalana amb el desenvolupament sostenible. D'altra banda, cal disseny participatiu i inclusiu d'una estratègia de Construcció de Pau, Transformació i Prevenció de Conflictos violents i resolució de conflictes, que inclogui una agenda local.

Finalment, cal continuar avançant en eficàcia i eficiència, avaluant els instruments de planificació de manera consensuada amb tots els actors socials implicats, apostant decididament per l'homogeneïtzació i la simplificació dels procediments de finançament, i aprofundint en la transparència i la rendició de comptes.

¹⁵ "Tot i que el Govern ha obert un procés participatiu, la federació ha constatat amb molta preocupació que aquest procés ha distat molt de ser un autèntic espai de diàleg i concertació, i que fins ara les seves propostes no han estat acceptades. La federació fa una valoració crítica del dirigisme amb què s'hi ha portat". Vid. <https://www.lafede.cat/ca/nou-pla-director-de-cooperacio-2023-2026-sense-acord-amb-el-govern/> (consultat el 12/2/2023)

¹⁶https://participa.gencat.cat/uploads/decidim/attachment/file/3889/Recomanacions_CCD_GT_Estrat%C3%A8gia_EpD_Octubre_2021.pdf

5. UN NOU IMPULS A L'EUROREGIÓ I LA COOPERACIÓ TRANSFRONTERERA

Val la pena recordar que Pasqual Maragall va presidir el Consell de Municipis i Regions d'Europa (CMRE) del 1991 al 1997 i Jordi Pujol l'Assemblea de Regions d'Europa (ARE)¹⁷ del 1992-1996.

La idea d'una Euroregió no és nova. Sota la presidència de Jordi Pujol es va impulsar l'Euroregió Mediterrània, formada per Catalunya, Lleuadoc-Rosselló i Migdia-Pirineus, l'any 1991. Una cooperació, però, que no va resultar massa fructífera.

L'arribada de Maragall a la presidència de la Generalitat de Catalunya va suposar un canvi en l'acció exterior del Govern, especialment en matèria de cooperació transfronterera, apostant per la creació i consolidació d'una Euroregió on Catalunya tingués un paper motor, com a espai de cooperació per impulsar el desenvolupament econòmic, un espai de recerca i innovació tecnològica ambicions al sud d'Europa, una xarxa d'infraestructures al servei de la ciutadania, potenciar els intercanvis culturals i humans, i millora de la influència a les institucions europees.

L'Euroregió Pirineus Mediterrània neix oficialment el 2004 com a organització de cooperació política amb la participació de l'Aragó, les Illes Balears, Catalunya, el Lleuadoc-Rosselló i el Migdia-Pirineus. Es va transformar en una Agrupació Europea de Cooperació Territorial (AECT) el 2009¹⁸, i per tant és reconeguda des d'aleshores com una institució de cooperació interregional d'àmbit europeu.

Tot i la voluntat d'esdevenir un gran actor de cooperació territorial capaç d'articular aquest gran espai territorial, certament el seu impacte ha estat limitat i l'Euroregió s'ha convertit en un espai de xarxa d'intercanvi al voltant de projectes d'innovació econòmica, cultura, educació i en menor mesura medi ambient. Cal recordar que el Tractat de Lisboa aprovat el 2007, resolva de forma restrictiva les demandes de l'agenda política de l'Europa de les regions. Així, propostes com l'establiment de la prioritat d'accés de les regions a la UE a través de mecanismes de l'Estat o el reforçament del principi de subsidiarietat, quedaven molt lluny de les aspiracions d'avantguarda de regions específiques o amb capacitat legislativa —amb Catalunya com a líder destacat, juntament amb els Länder alemanys—, on figuraven la creació d'un Senat territorial, al mateix rang que el Consell i el Parlament o mecanismes de relació directa amb el Tribunal i amb la Comissió Europea.

No obstant això, les sinergies impulsades per la cooperació territorial i transfronterera dels governs de Margall i Montilla han donat fruits importants i alguns resultats de gran importància pel territori, com l'Hospital Transfronterer de la Cerdanya.

¹⁷ L'Assemblea de Regions d'Europa va néixer l'any 1985, impulsada per trenta regions europees per defensar els interessos comuns en el procés de consolidació de la Unió Europea, especialment en temes com la subsidiarietat i descentralització. <https://aer.eu/>

¹⁸ https://www.euroregio.eu/wp-content/uploads/090618_conveni_aect_cat.pdf

El 2021 l'Euroregió va definir el seu full de ruta fins al 2030, amb quatre grans eixos: accelerar la transformació ecològica i energètica dels territoris per combatre les urgències climàtiques; promoure una economia circular i neutra en carboni; treballar per la inclusió i la diversitat, i situar l'Euroregió com un actor protagonista a la Mediterrània. Ara, a principis de 2023, Catalunya pren el relleu d'Occitània en la presidència de torn de la institució per a un període de dos anys.

Catalunya ha de mantenir i aprofundir els projectes de cooperació transfronterera i interregionals que, en gran manera, han contribuït a impulsar, com a espais polítics de cooperació i pols de desenvolupament sostenible basats en la creativitat, la innovació i la integració social i econòmica dels territoris. Però cal lideratge polític per donar un nou impuls a la cooperació transfronterera.

Som partidaris de promoure una política exterior enfocada a les regions aliades amb les quals compartim idees, valors i vincles com l'Euroregió Pirineus-Mediterrània, punt de connexió entre el Mediterrani Occidental i el nucli central de l'Europa comunitària.

6. PROMOCIÓ I PROJECCIÓ PER ENFORTIR LA NOSTRA ECONOMIA

Necessitem impulsar la projecció i promoció econòmica de Catalunya a l'exterior perquè el sector exterior continuï sent un motor de creixement i de creació d'ocupació que impulsi una recuperació ràpida. Cal potenciar la cooperació dels clústers catalans (sector agroalimentari, farmacèutic, químic, automoció, etc.) amb altres de dins i fora de la UE, especialment, en un moment on aquests sectors s'hauran d'adaptar a les exigències de la transformació ecològica. L'acció exterior ha de servir per donar suport a les empreses perquè puguin obrir mercats i internacionalitzar-se, sempre partint de la premissa de la coherència de polítiques i fomentant activament el respecte als drets humans, socials i ambientals en l'actuació de les empreses catalanes a l'exterior.

Catalunya sempre ha estat una referència en la innovació i la promoció econòmica, en aquest sentit, cal treballar per atraure i recuperar el talent de la gent jove. Cal convertir-nos en un referent per a persones joves i per consolidar el talent emprenedor.

7. LA CULTURA COM A EIX DE L'ACCIÓ EXTERIOR

L'Institut Ramon Llull és l'organisme responsable de la projecció internacional de la llengua i la cultura catalanes en totes les seves expressions. Creat el 2002, és un consorci format pel Govern de la Generalitat de Catalunya, el Govern de les Illes Balears, l'Ajuntament de Barcelona i l'Ajuntament de Palma. Juntament amb l'Institut Català de les Empreses Culturals, fan una tasca de promoció i foment de la internacionalització de la llengua i la literatura catalana, així com de les arts escèniques, la música, el cinema, les arts visuals, l'arquitectura i el disseny.

Cal fer una intensa activitat de promoció, per part de la Generalitat de Catalunya, d'un intercanvi oficial d'idees, informació i altres formes del patrimoni cultural entre els països i les seves poblacions a fi d'afavorir l'entesa mútua, i que es caracteritza per la diversitat d'actors intervinents (Govern i altres institucions públiques, ciutats, societat civil, empreses, catalans residents a l'estranger o creadors, entre d'altres), podent abastar la cooperació cultural.

En aquest sentit, l'orientació que proposem és la de buscar el màxim abast de la projecció cultural de la Generalitat de Catalunya cercant les sinergies amb altres actors, des del Govern d'Espanya als dels ajuntaments catalans, passant per creadors i artistes, associacions i fundacions, empreses, comunitats catalanes o catalans residents a l'estranger, i també buscant l'intercanvi i el partenariat amb actors de les societats on es desenvolupin actuacions de diplomàcia cultural.

També resulta necessària consolidar l'arquitectura institucional que governa l'acció exterior en matèria de cultural, assegurant que l'acció que es desplega sigui el més transversal possible i no reproduïxi esquemes de compartiments estancs, a fi d'aprofitar al màxim el potencial de les estratègies i polítiques que es despleguin.

8. INTENSIFICAR LA PROJECCIÓ INTERNACIONAL DE CATALUNYA

Catalunya és seu de nombrosos instituts de recerca i formació en l'àmbit de les relacions internacionals com la Fundació Centre d'Informació i Documentació Internacionals a Barcelona (CIDOB), l'Institut Barcelona d'Estudis Internacionals (IBEI), l'Institut Europeu de la Mediterrània (IEMed), el Consorci de Casa Àsia o el Centre UNESCO de Catalunya, entre altres. Barcelona també és seu d'alguns organismes internacionals com la Unió per la Mediterrània (UpM) o l'Oficina per a l'enfortiment dels sistemes de salut de l'OMS.

Cal aprofitar aquesta expertesa col·laborant de manera estreta amb aquells consorcis públics i privats que generen pensament i coneixement, *think tanks* i altres institucions construït amb aquestes entitats una agenda d'activitats conjunta sobre àmbits d'interès estratègic per a l'acció exterior del Govern i col·laborant en la preparació d'informes i l'organització de seminaris sobre esdeveniments internacionals que fomentin la participació i interacció dels diferents sectors del món professional, la comunitat acadèmica, el món local i la societat civil. A més de dissenyar una estratègia per atraure nous organismes i programes internacionals, desenvolupant incentius i elements facilitadors per a l'establiment de noves organitzacions i programes internacionals a Catalunya,

D'altra banda, cal reforçar la presència de catalans i catalanes a organismes i fòrums internacionals d'interès per a Catalunya. El darrer Pla estratègic d'acció exterior i de relacions amb la Unió Europea 2019-2022 parlava d'impulsar una política d'experts nacionals destacats (END) de la Generalitat de Catalunya a organismes internacionals (*secondments*) per tal de tenir una exposició directa al seu treball i contribuir amb la seva expertesa. Cal donar un nou impuls a aquesta línia d'actuació i, alhora, promoure les estades de pràctiques i programa de

beques tant a organitzacions internacionals (beques Canigó) com a les delegacions del Govern i a les oficines sectorials a l'exterior, amb l'objectiu de fomentar la capacitat de professionals catalans en matèria de relacions internacionals, comerç internacional i inversions i internacionalització de les empreses culturals catalanes.

A més, ens proposem reformar en profunditat el DIPLOCAT, protagonista en la darrera dècada d'algunes de les accions més clarament sectàries i propagandístiques al servei dels partits independentistes de Catalunya, a fi de garantir que aquesta eina, amb participació de la societat civil catalana i del Govern, sigui garant d'expressió de la pluralitat i diversitat de la societat catalana, serveixi per augmentar el potencial de l'acció exterior catalana, així com que el seu funcionament sigui coherent amb el principi de lleialtat institucional que ha d'informar l'acció exterior de conformitat a la Llei 16/2014, de 4 de desembre, d'acció exterior i de relacions amb la Unió Europea.

9. ACTUACIONS EN FAVOR DELS CATALANS A L'EXTERIOR I RETORNATS

Avui en dia hi ha més de mig milió de catalans i catalanes que viuen fora del país i fins a 150 entitats i comunitats catalanes a l'exterior actives oficialment reconegudes per la Generalitat de Catalunya. L'acció exterior de Catalunya ha de tenir com un dels seus objectius conservar i potenciar els vincles que les comunitats catalanes a l'exterior mantenen amb Catalunya, projectar el coneixement de la realitat catalana assegurant una visió plural i diversa mitjançant la promoció de la nostra cultura i economia, i afavorir les relacions amb els diferents pobles d'acollida. També una acció assistencial de valor afegit als catalans i catalanes residents a l'estranger, facilitant informació d'arribada al país d'acollida i els serveis per a les persones que ja viuen a l'estranger, i especialment, proporcionant tot el suport de l'Administració per a qui vulgui retornar i establir-se de nou a Catalunya.

El Decret 324/2021, de 27 de juliol, del Consell de la Catalunya Exterior regula les funcions d'aquest òrgan de consulta i participació externa dels catalans i les catalanes residents a l'exterior i de les comunitats catalanes a l'exterior, previst a la Llei. És un pas necessari per articular i dinamitzar aquesta comunitat, però cal avançar, d'una banda, en la construcció d'una cartera ciutadana de serveis àmplia i accessible, i, d'una altra banda, en el desenvolupament d'un programa de retorn de professionals centrat a atraure i recuperar el talent de catalans i catalanes a l'estranger. Igualment, cal corregir la composició del Consell pel període 2021-2025 que, més enllà de la seva presidència, vicepresidència i vocalies, així com de la representació de les comunitats catalanes per zones geogràfiques, reflecteix un notable sectarisme polític, ja que es convida a participar-hi, en exclusiva, a persones en representació d'entitats significades pel seu suport a l'independentisme¹⁹.

¹⁹ Vid. [El Consell de la Catalunya Exterior. Departament d'Acció Exterior i Unió Europea \(gencat.cat\)](#) (Consultat el 21/2/2023)

10. REFORÇAR EL ROL DEL PARLAMENT

La Llei 16/2014, de 4 de desembre, d'acció exterior i de relacions amb la Unió Europea dedica un extens article 5 al Parlament de Catalunya com un dels subjectes de l'acció exterior. Si bé el Parlament té reconegut la funció d'impuls i control de l'acció exterior de la Generalitat, cal garantir un rol específic per al Parlament en el marc de la participació de la Generalitat als tractats internacionals o a l'adopció per la Generalitat d'acords internacionals administratius i no normatius, sempre amb ple respecte al *ius contrahendi*, que correspon a l'Estat en exclusiva.

Sobre aquest darrer punt, cal reformar la Llei d'acció exterior i, si escau, adaptar el Reglament del Parlament, per establir el procediment legal a seguir i el paper que hi haurien de jugar les diferents institucions d'autogovern de Catalunya, especialment el Govern i el Parlament — aquest darrer, absolutament desaparegut en aquest aspecte— en la celebració dels tractats internacionals; és a dir, concretar i desenvolupar legislativament el que disposa l'EAC en aquesta matèria.

En aquest sentit, no acaba d'entendre's com, tot i existir disposicions estatutàries expresses sobre la participació de la Generalitat als tractats de la Unió Europea (article 185 EAC) o sobre la participació, en general, als tractats i convenis internacionals (article 196 EAC) , en què s'esmenta de manera expressa el Parlament, la Llei no li assigna finalment cap funció específica. Per això es proposa assignar al Parlament una capacitat d'autorització o de control polític dels acords de col·laboració —ara, segons la Llei de tractats, acords internacionals no normatius— previstos a l'article 195 EAC i respecte dels que a la Llei només s'estableix que la seva conclusió l'aprovarà el Govern.

A més, el Parlament també hauria de tenir un paper actiu, com el té en la definició del Pla Director de Cooperació, en el debat i disseny del Pla d'Acció Exterior i de les relacions amb la Unió Europea. En aquest sentit, la cerca del major consens possible, en seu parlamentària, i sense discutir les atribucions del Govern, hauria de contribuir a facilitar una certa continuïtat i estabilitat de les principals estratègies i polítiques que no pot ser sinó beneficiosa per l'interès general de Catalunya.

La participació de les comunitats autònomes en els processos de formació de la voluntat de l'Estat i de la seva posició negociadora davant la Unió Europea, vehiculada mitjançant la Conferència pels Assumptes Relacionats amb la Unió Europea (CARUE), resulta una altra ocasió per reforçar el rol del Parlament, atès que la posició del Govern català seria molt més sòlida a la CARUE si, per a cada ocasió, la posició catalana fos el resultat d'un debat parlamentari en el qual s'hagi cercat assolir el màxim consens possible.

11. AVANÇAR EN LA CONSOLIDACIÓ DE LES POLÍTIQUES DE PAU

La Llei 21/2003, de 4 de juliol, de foment de la pau va ser la primera llei d'aquesta naturalesa que es va aprovar a Espanya, convertint Catalunya en pionera en la tasca de posar en marxa una política pública de pau. Uns anys més tard, es va aprovar la Llei 4/2007, del 5 de desembre, de l'Institut Català Internacional per la Pau, amb la finalitat de promoure la cultura de la pau en la societat catalana i en l'àmbit internacional, i fer que Catalunya tingui un paper actiu com a agent de pau al món.

Malgrat aquests avenços prometedors, amb la fi dels governs de progrés, es va interrompre també el treball per bastir una política pública de pau. Sobretot, els diversos executius han estat reticents a continuar aquesta feina, que reconeixia la important tradició pacifista i l'activisme anti-bèl·lic de la societat catalana, i la volia dotar d'un referent governamental a l'alçada. Avui en veiem les conseqüències, i la dificultat de bastir respostes eficaces a les situacions greus de violències, el racisme i les noves i velles formes d'exclusió que patim al nostre país. La defensa de la pau té a veure amb la denúncia dels excessos policials, de la violència contra les dones i les nenes, però també de les pràctiques que contribueixen al bel·licisme o la destrucció mediambiental. I es basa en protegir la vida de les persones que pateixen aquesta violència, o que –com passa a cada cop més països– l'arrisquen per protegir els drets humans, inclòs el dret a la terra i a l'aigua.

Cal reprendre aquell impuls i dotar una política pública de pau digna d'aquest nom, amb referents governamentals clars i instruments programàtics de qualitat, fruit de la participació de tots els agents. Una política que asseguri la contribució catalana als processos de pau i les transicions pacífiques, que impulsi la incidència internacional i la recerca en aquesta matèria, i que coordini els esforços dels diferents àmbits de govern implicats.